

Yrkande

Miljöpartiet, Vänsterpartiet

2022-05-25

2.1.12

Yrkande angående – Yrkande från D angående information om familjeplanering till kvinnor i utsatta områden.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Lokalnämnden, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Nämnden för Intraservice, Nämnden för demokrati- och medborgarservice, Äldre, vård- och omsorgsnämnden, Nämnden för funktionsstöd samt Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att med ett fokus på målgruppsperspektiv intensifiera arbetet med SRHR-planens mål och intentioner, samt att säkerställa uppföljningsinformation om resultat av aktiviteter.
2. Socialnämnd centrum får i uppdrag att ta fram och sammanställa informationsmaterial som vänder sig till relevanta målgrupper enligt SRHR-planen, samt att genomföra de åtgärder som ännu inte genomförts som syftar till att stödja uppföljning av SRHR-planen och för att stödja implementeringen.
3. Socialnämnd centrum får i uppdrag att genomföra en slutlig redovisning av arbetet med SRHR under hela planperioden.
4. Yrkandet från Demokraterna och tilläggsyrkandet från Socialdemokraterna avslås

Yrkandet

När vi, som samhälle, gjorde den förra klassresan i Sverige så var kvinnors självständighet och familjeplanering centralt. Samtal om dessa frågor är relevant idag också. De kvinnor som behövde styra upp sin familjeplanering har också varit de som har drivit frågan. Det är den inställningen vi behöver ha nu också. Vi måste skapa förutsättningar och frihet för kvinnor att själva välja och planera sina liv. Därför behövs information om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för alla göteborgare.

Göteborgs Stad har en plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Ett delmål i denna plan är att Göteborgs Stads verksamheter ska tillhandahålla grundläggande kunskap och information om SRHR bland annat genom att skriftlig och muntlig information om SRHR ges i Göteborgs Stads verksamheter där det är relevant. Särskilt fokus för dessa insatser är på unga personer, äldre personer, personer med funktionsnedsättningar, personer med migrationserfarenhet, personer i social utsatthet, personer med erfarenhet av sex mot ersättning och personer vars sexuella eller reproduktiva rättigheter kränks.

Tidigare i år gjordes en utvärdering av planen. Denna visade att mer behöver göras för att planens mål och intentioner ska kunna uppnås under planperioden. I mars 2022 föreslog vi rödgrönrosa därför att mer skulle göras, dessvärre röstade alla andra partier ner dessa förslag.

Uppföljningen visade att det under våren 2021 rädde viss måluppfyllelse för planens tre första delmål och att måluppfyllelsen var svårbedömd för det fjärde delmålet. Bedömningen visade också att det finns stora behov av att dels intensifiera arbetet med delmålen och dels att utveckla uppföljningen av planens fjärde mål, under resterande del av planperioden.

Det är anmärkningsvärt att majoriteten av förvaltningarna har låg eller ingen kännedom om planen och att redovisningen visar att det vid flera förvaltningar inte pågår implementering utifrån planens angivna mål och aktiviteter. Majoriteten av förvaltningarna anser sig också behöva höja den generella kunskapsnivån. Dessutom har socialförvaltningen Centrum inte genomfört de åtgärder som syftar till att stödja uppföljning av planen och åtgärder för att stödja implementeringen har försenats.

Redovisningen pekade på att ansvariga nämnder behöver utveckla sin styrning för att målen och aktiviteterna i SRHR-planen ska kunna implementeras i verksamheterna. Ett behov som pekades ut, och som även blir tydligt i och med svårigheten att utvärdera måluppfyllnaden av delmål fyra, är bättre uppföljningsinformation om resultat av aktiviteter. Stadsledningskontoret bedömde också att de berörda förvaltningarna i den fortsatta implementeringen behöver arbeta utifrån ett målgruppsperspektiv. Socialförvaltningarna och övriga förvaltningar uttryckte behov av informationsmaterial anpassat till olika målgrupper. I praktiska termer innebär detta att relevant material ska finnas tillgängligt på flera språk, men också tillgänglighetsanpassas.

Omorganisationen och pandemin bedömdes ha påverkat arbetet, det är därför särskilt viktigt att nu under det sista året av planperioden trappa upp arbetet för att nå måluppfyllelse.

Uppföljningen var inte en slutlig redovisning av arbetet under hela planperioden och ingen ytterligare uppföljning eller slutrapport är planerad. Med tanke på den bristande måluppfyllelse som visades i uppföljningen är det viktigt att det genomförs en slutlig redovisning av arbetet från hela planperioden för att skapa förutsättningar för fortsatt arbete med dessa frågor.

Demokraterna och Socialdemokraternas nyfunna intresse för SRHR-frågor riktar sig endast till så kallade utsatta områden. Demokraterna argumenterar för att mer familjeplanering i några av våra förortsområden bland annat ska lösa trångboddhet och minska kriminalitet, ett resonemang som Socialdemokraterna instämmer i. Det finns inte någon känd koppling mellan färre barn och minskad kriminalitet i samhället, däremot finns en koppling mellan minskad fattigdom och minskad kriminalitet. De kvinnor som nyligen intervjuats i media om dessa förslag uttrycker själva att vad de framför allt vill och behöver är utbildning och jobb, något som också skulle minska just fattigdomen. Förortskvinnor ska inte uppmanas av politiker att skaffa färre barn som en lösning på samhällsliga misslyckanden som behöver åtgärdas med andra insatser. SRHR-insatser syftar till att ge kvinnor makten över sina liv och sina kroppar, inte att uppmana dem att skaffa ett visst antal barn som samhället bedömer som lämpligt.

I de nyligen av Stadsledningskontorets redovisade förutsättningar för budget 2023 så redovisas hur barnafödandet per kvinna har fallit kraftigt i över tio år, och hur barnafödandet snabbast sjunker i socioekonomiskt svagare områden och bland utrikes födda. Trots en ökad befolkning så föddes det färre barn i Göteborg år 2021 än år 2010. Det så kallade fruktsamhetstalet prognosticeras sjunka till 1,58 barn per kvinna år 2023, långt under den så kallade ersättningsnivå på 2,1 barn. SCB:s nationella statistik visar hur barnafödandet är högre i de högre inkomstklasserna, och som lägst i lägre inkomstklasser.

Vi rödgrönrosa menar att en upptrappning av arbetet med att uppfylla målen i SRHR-planen är nödvändigt för att säkerställa kvinnors frihet att själva välja och planera sina liv. Vi rödgrönrosa anser att insatser inom SRHR ska riktas till alla de målgrupper som har identifierats i planen oavsett var man bor i Göteborg.

Tilläggsyrkande

2022-05-27

Ärende nr: 2.1.12

Yrkande angående – Yrkande från Demokraterna angående information om familjeplanering till kvinnor i utsatta områden

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med socialnämnd Centrum säkerställa att möjligheten till familjeplanering i utsatta och särskilt utsatta områden lyfts in i stadens arbete för sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa. Stadsledningskontoret och socialnämnden ges mandat att fatta beslut om att inkludera fler stadsdelar i insatserna.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Socialnämnd centrum tillsammans med Socialnämnd Nordost får i uppdrag att utreda och ta fram ett förslag från Göteborgs stad på hur flerbarnstillägget kan reduceras/ avskaffas. Detta förslag hemställs därefter till riksdag och regering.

2. Socialnämnd Nordost och nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att i samverkan med Västra Götalandsregionen och civilsamhället återkomma med förslag på insatser inom familjeplanering och sexualupplysning riktade till både män och kvinnor i barnafödande ålder i utsatta och särskilt utsatta områden i Göteborg. Nämnderna ges mandat att fatta beslut om att inkludera fler stadsdelar i insatserna.

3. Socialnämnd Nordost får i uppdrag att i samverkan med Västra Götalandsregionen återkomma med förslag på insatser inom preventivmedelsrådgivning och hjälp med utprovning och eventuell insättning av preventivmedel riktade till både kvinnor och män i barnafödande ålder i utsatta och särskilt utsatta områden. Nämnden ges mandat att fatta beslut om att inkludera fler stadsdelar i insatserna.

4. Yrkande från Demokraterna om information om familjeplanering till kvinnor i utsatta områden bifalles.

Yrkandet

Att män blir mer engagerade i att stärka kvinnors rättigheter är avgörande.

För att nå ut till hela familjer och för att kunna arbeta för en accepterad förändring på sikt är männens närvaro i samtalen många gånger avgörande. När männen får mer kunskap och insikt om kvinnans rättigheter, barnafödande och familjeplanering leder det ofta till att paret kan prata mer öppet om dessa känsliga frågor och att kvinnan får mer inflytande över dessa livsavgörande beslut.

Familjeplanering är ett av de mest effektiva sätten att stärka kvinnor. Kvinnor som använder preventivmedel är generellt friskare, bättre utbildade, har mer att säga till om i hushållet och i samhället och de är mer ekonomiskt produktiva. Kvinnors ökade deltagande i arbetslivet stimulerar också hela nationers ekonomi.

Genom att vara med från början får papporna samma kunskap som mammorna om både mammans och barnets hälsa och behov, samt familjers framtida livsvillkor.

För alltför många kvinnor i världen ligger makten över hennes sexualitet, kropp och barnafödande hos någon annan än henne själv. För att kunna ändra på denna maktordning är det minst lika viktigt att Göteborgs Stad når ut till männen, som ofta är familjens överhuvud i kulturer där det föds många barn.

Flerbarnstillägget bör avskaffas.

Sveriges generösa välfärdspolitik har blivit en segregationsfälla. Höga bidragsnivåer har förvärrat utanförskapet och segregationen. För att komma till rätta med problemen krävs stora förändringar. Som ett första steg föreslår Sverigedemokraterna att dagens flerbarnstillägg slopas och i stället ersätts med ett avdrag för arbetande familjer. Flerbarnstillägget kan med fördel ersättas av ett flerbarnsavgift - en skattereduktion på inkomst av tjänst, a-kassa eller föräldrapenning - fördelat jämnt på föräldrarna

Alla barn har rätt till barnbidrag på 1250 kr per månad. Det är inte rimligt att utöver detta kunna få så mycket som 4240 kr extra (vid barn nr 6), vilket slutligen ger 11740 kronor/mån i barnbidrag. När det kommer till familjer med fyra barn eller fler, är utrikesfödda klart överrepresenterade och mamman är den som oftast är hemma med barnen. Idag har statistiken också tydlig visat på att det är i stora barnfamiljer med 4–6 barn, där de sociala skillnaderna riskerar att lägga grunden för ett kriminellt leverne när barnen växer upp.

Yrkande angående – Yrkande från Demokraterna angående information om familjeplanering till kvinnor i utsatta områden

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med socialnämnd Centrum säkerställa att möjligheten till familjeplanering i utsatta och särskilt utsatta områden lyfts in i stadens arbete för sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa. Stadsledningskontoret och socialnämnden ges mandat att fatta beslut om att inkludera fler stadsdelar i insatserna.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

2. Socialnämnd Nordost och nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att i samverkan med Västra Götalandsregionen och civilsamhället återkomma med förslag på insatser inom familjeplanering och sexualupplysning riktade till kvinnor i barnafödande ålder i utsatta och särskilt utsatta områden i Göteborg. Nämnderna ges mandat att fatta beslut om att inkludera fler stadsdelar i insatserna.
3. Socialnämnd Nordost får i uppdrag att i samverkan med Västra Götalandsregionen återkomma med förslag på insatser inom preventivmedelsrådgivning och hjälp med utprovning och eventuell insättning av preventivmedel riktade till kvinnor i barnafödande ålder i utsatta och särskilt utsatta områden. Nämnden ges mandat att fatta beslut om att inkludera fler stadsdelar i insatserna.
4. Yrkande från Demokraterna om information om familjeplanering till kvinnor i utsatta områden bifalls.

Yrkandet

Socialdemokraterna välkomnar att även Demokraterna nu föreslår insatser för familjeplanering i socialt utsatta områden. Efter att det socialdemokratiska yrkandet om familjeplanering nyligen röstats ned av kommunstyrelsen är det glädjande att fler partier nu är redo att ta ställning för alla kvinnors frihet till familjebildning och sexualitet.

Sverige är ett föregångsland för kvinnors frigörelse och för jämställdhet mellan könen. Detta är ingen slump eller naturkraft, utan en direkt följd av politiska prioriteringar och folkrörelsearbete. Utvecklingen och lanseringen av lättillgängliga och säkra preventivmedel, särskilt p-pillret under 1960-talet, spelade en helt avgörande roll för att skilja sexualitet från reproduktion och därigenom ge både kvinnor och män en sexuell frihet som inte tidigare varit möjlig.

Beklagligt nog tycks detta ställningstagande för alla kvinnors rätt till sexuell och reproduktiv uppfattas som kontroversiellt. Det är både nedslående, och överraskande, att följa hur olika vänsterpartistiska företrädare i offentligheten diskuterat vårt förslag om familjeplanering i termer av att bevittna ”socialdemokratins mörker”, att Socialdemokraternas avsikt är att ”invandrare inte ska skaffa så många barn” och att vårt förslag är så hemskt att det skapar en dålig arbetsmiljö i stadshuset.

Vi hoppas att alla partier i kommunstyrelsen förstår betydelsen av sexuella och reproduktiva rättigheter för alla kvinnor – inte bara de resursstarka, de svenskfödda, de insatta och de informerade.

Kvinnor i Sverige kan idag själva avgöra om och på vilket sätt de vill skydda sig från graviditet. I takt med att preventivmedel blivit alltmer tillgängliga har fruktsamheten gått ned. När kvinnor själva kan fatta beslut som rör deras kropp och hälsa väljer de flesta att skaffa två barn, även om vissa väljer fler och andra väljer inga alls. Att kvinnor själva har möjligheten att bestämma, att planera, att göra abort eller på annat sätt ha kontroll över sin fruktsamhet och sin sexuella hälsa har varit en avgörande komponent i det svenska välfärdssamhället. Utbyggnaden av förskolor har, på samma sätt, frigjort kvinnor från oavlönat hemarbete som primära sysselsättning och möjliggjort ett historiskt inträde på arbetsmarknaden. Få länder har samma kvinnliga sysselsättningsgrad som Sverige. Det är ett faktum värt att värna.

Barnafödande skiljer sig dock mellan befolkningsgrupper och stadsdelar, inte minst i Göteborg. Det finns skäl att tro att fler kvinnor skulle vilja skydda sig mot graviditeter men att de hindras av förlegade normer kring kön och sexualitet, av hederstänkande och klanstrukturer samt av kunskaps- och informationsunderskott. Detta innebär att barn växer upp i familjer med många syskon, i trångboddhet och i materiellt torftiga hem. Det är betydligt vanligare att barn med utländsk bakgrund bor trångt än andra barn. Det är uppväxtvillkor som riskerar att leda till otrygghet, kriminalitet och socialt utanförskap. Precis sådana hemförhållanden som framväxten av välfärdsstaten och moderniseringen av Sverige syftade till att förändra. Det borde vara en självklarhet att strävandena efter ökad jämlikhet, jämställdhet, sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa även ska omfatta nya svenskar och svenskar med utländska föräldrar.

Även om Socialdemokraterna lade grunden för den svenska jämställdhetspolitiken är det inte bara från oss som kraven kommer på förstärkta familjeplaneringsmöjligheter och mer kraftfulla jämställdhetsinsatser för att bekämpa segregationen kommer. Vi har nyligen sett uttalanden från såväl Miljöpartiets språkrör och tidigare jämställdhetsminister Märta Stenevi som från Expressens liberala ledarsida om behovet av familjeplanering. Alla partier som menar allvar med att vilja bryta segregationen bör kunna ställa sig bakom att familjeplanering är en direkt förutsättning för att utrikesfödda kvinnor och kvinnor i utsatta områden ska få samma chans till sysselsättning, egenmakt och ekonomiskt oberoende som andra kvinnor har i Sverige.

I Göteborg sker arbetet med befolkningens sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa framför allt i samverkan med Västra Götalandsregionen. Mycket bra insatser görs på området, ofta även i samverkan med föreningar och organisationer. Exempelvis med kulturtolkar och med tolkar med särskild kompetens kring sexuella och reproduktiva rättigheter. Regionen har tidigare visat hur effektivt kampanjer riktade mot målgrupper i utsatta områden kan bidra till positiv förändring för befolkningens hälsa. Vi vill se

insatser i samverkan mellan staden och regionen för att kvinnor i utsatta områden ska få ökad kunskap och egenmakt över sin sexualitet och reproduktion. Det finns erfarenhet och kunskap om dessa frågor inom staden och inom regionen som bör kunna tas tillvara i en samlad ansats att lyfta frågan om familjeplanering och föreslå effektiva åtgärder.

Det pågår arbete inom staden för att stärka befolkningens sexuella och reproduktiva rättigheter som samordnas av socialnämnd Centrum. I stadens befintliga plan som gäller till och med år 2022 pekas människor med migranterfarenhet särskilt ut som en målgrupp men planen lyfter inte de allvarliga sociala problem som många och upprepade graviditeter, aborter och födselar för med sig – för den enskilda kvinnan, för barnen och för samhället. När innehållet i planen revideras ska familjeplanering ingå som en viktig del. Familjeplanering genom god tillgång till information och preventivmedel bör också tydligare ingå i stadens arbete med sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa.

Yrkande

2022-05-10

Reviderat 2022-06-13

D

Ärende 2.1.9

Yrkande angående information om familjeplanering till kvinnor i utsatta områden

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen tillsammans med Socialnämnd Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att inleda riktade informationskampanjer om familjeplanering till kvinnor boende i riskområden, utsatta områden och särskilt utsatta områden.

Yrkandet

Familjeplanering har varit ett verktyg som använts både i Sverige och utomlands för att stärka kvinnors rättigheter, hälsa och upplysning. Så sent som 2017 utökade regeringen biståndsbudgetens satsningar på familjeplanering till hela åtta procent av den totala budgeten, varav den stora majoriteten av dessa pengar gick till att utbilda kvinnor i afrikanska länder. Familjeplanering leder till ökad jämställdhet och stärker kvinnors roll i samhället då det hjälper dem att välja sin egen väg i livet.

Trots att en stor migration skett från just dessa länder, finns det idag ingen riktad information om familjeplanering till nyanlända kvinnor och män. Bristande kunskap, föräldrade traditioner, hederskultur och klanstrukturer bidrar till att invandrarkvinnor hindras från att skydda sig mot oönskade graviditeter. Den bristande integrationen och saknaden av information om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter har lett till att kvinnor fastnar i ett återkommande barnafödande, arbetslöshet och SFI. Mödrarna permanenteras i långtidsarbetslöshet, bristfälligt språk och utanförskap.

I likhet med förr i tiden, då fattiga grupper som statare och industriarbetare hade betydligt större barnkullar än genomsnittssvensken, finns det idag grupper i ekonomiskt utsatta områden med betydligt högre födelsetal än resten av Sverige. På grund av den ekonomiska utsatthet dessa grupper ofta lever i, med små möjligheter till större boende och arbete, leder de stora barnkullarna till trångboddhet. De stora barnkullarna, tillsammans med utanförskap och fattigdom, ger svåra uppväxtförhållanden för många barn. Barnen blir hemmavarande utan att bli inskrivna på förskolan, vilket försvårar den framtida skolgången.

Polisen har uppreparade gånger varnat för nyrekrytering av unga till kriminella gäng i utsatta områden. En stor del av denna rekrytering sker på gatan, där barn har tagit sin tillflykt till följd av trångboddhet och svåra hemförhållanden. De utsatta områdena i Göteborg präglas dessutom av att ha en yngre befolkning än resten av staden. Stadsdelar där en majoritet av befolkningen är unga, tillsammans med en utsatthet är enligt forskning en grogrund för kriminalitet.

Det stora barnafödandet i de utsatta områdena måste därför ner för att förebygga och motverka trångboddhet, fattigdom och kriminalitet. När pionjären Elise Ottesen-Jensen åkte runt i Sverige på 1930-talet och bedrev sexualupplysning var det startskottet för ett frigörelseprojekt för kvinnor som möjliggjordes av små barnkullar. Förtjänstfullt lyfte Märta Stenevi (MP) nyligen att det åter finns behov av en liknande informationsinsats för att frigöra den stora andelen kvinnor som fastnar i en rundgång av barnafödande, utanförskap och segregation istället för arbete och integration. Detta gynnar inte endast kvinnorna, utan även barnen som får en uppväxt fri från trångboddhet och minskade risker för att hamna i fel bana med misslyckade skolresultat och kriminalitet.

Vi vill att Kommunstyrelsen (Stadsledningskontoret) tillsammans med Socialnämnd Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, i samverkan med mödrahälsovården inom Västra Götalandsregionen, inleder riktade informationskampanjer till kvinnor boende i Göteborgs riskområden, utsatta områden och särskilt utsatta områden om familjeplanering. Dessa kampanjer ska t.ex. innehålla information kvinnors rättigheter, hälsa, sexualkunskap, tillgången till moderna preventivmedel och fördelarna anpassat efter individens förutsättningar. Informationen ges förslagsvis i miljöer där kvinnor känner sig trygga och inte är under kontroll av sina män.

Att stödja kvinnor i familjeplaneringen innebär också att stödja dem i deras möjligheter att utöva sina rättigheter och nå sin fulla potential, vilket i sin tur även har stor betydelse för den socioekonomiska utvecklingen i lokalsamhället.